Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

5. september 2012*

»Direktiv 2004/38/EF — unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område — artikel 3, stk. 2 — forpligtelse til i overensstemmelse med den nationale lovgivning at lette indrejse og ophold for »alle andre familiemedlemmer«, som forsørges af en unionsborger«

I sag C-83/11,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (Det Forenede Kongerige) ved afgørelse af 3. februar 2011, indgået til Domstolen den 22. februar 2011, i sagen:

Secretary of State for the Home Department

mod

Muhammad Sazzadur Rahman,

Fazly Rabby Islam,

Mohibullah Rahman,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Prechal samt dommerne R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, E. Juhász, G. Arestis, M. Ilešič (refererende dommer), M. Berger og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: Y. Bot

justitssekretær: ekspeditionssekretær L. Hewlett,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 14. februar 2012,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Centre for Advice on Individual Rights in Europe (AIRE Centre) ved rådgiverne A. Weiss, N. Mole og S. Chaudary

— Det Forenede Kongeriges regering ved L. Seeboruth, som befuldmægtiget, bistået af barrister R. Palmer

* Processprog: engelsk.

— den belgiske regering ved T. Materne, som befuldmægtiget

— den danske regering ved C. Vang og V. Pasternak Jørgensen, som befuldmægtigede

— den tyske regering ved A. Wiedmann, som befuldmægtiget

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato L. D'Ascia

— den nederlandske regering ved C. Wissels og M. Bulterman, som befuldmægtigede

— den polske regering ved M. Szpunar, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved C. Tufvesson og M. Wilderspin, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 27. marts 2012,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel forelæggelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 2, og artikel 10, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EØF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF (EUT L 158, s. 77, og berigtigelse i EUT 2004 L 229, s. 35, samt EUT 2007 L 204, s. 28).

2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem Secretary of State for the Home Department (herefter »Secretary of State«) på den ene side og Muhammad Sazzadur Rahman, Fazly Rabby Islam og Mohibullah Rahman, som er bangladeshiske statsborgere, på den anden side vedrørende de sidstnævntes ansøgning om at få opholdstilladelse i Det Forenede Kongerige som familiemedlemmer til en person, der er statsborger i en stat i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (herefter »EØS«).

Retsforskrifter

Direktiv 2004/38

3 Sjette betragtning til direktiv 2004/38 lyder:

»For at opretholde familien som en enhed i bredere betydning og uden at dette anfægter forbuddet mod forskelsbehandling på grund af nationalitet bør situationen for de personer, der ikke er omfattet af dette direktivs definition af familiemedlemmer, og som derfor ikke automatisk har ret til indrejse og ophold i værtslandet, behandles af værtsmedlemsstaten på grundlag af [dens] nationale lovgivning med henblik på at afgøre, om de kan få tilladelse til indrejse og ophold under hensyntagen til deres tilknytning til unionsborgeren eller andre omstændigheder som f.eks. det, at de er økonomisk eller fysisk afhængige af unionsborgeren.«

4 I henhold til artikel 2, nr. 2), i direktiv 2004/38 forstås i dette direktiv ved »familiemedlem«:

»a) ægtefælle

b) partner, med hvem en unionsborger har indgået et registreret partnerskab […]

c) direkte efterkommere samt direkte efterkommere af ægtefællen eller partneren som defineret i litra b), som ikke er fyldt 21 år, eller som forsørges af unionsborgeren

d) slægtninge i opstigende linje samt slægtninge i opstigende linje til ægtefællen eller partneren som defineret i litra b), som forsørges af unionsborgeren.«

5 Artikel 3 i direktiv 2004/38 med overskriften »Berettigede personer« bestemmer:

»1. Dette direktiv finder anvendelse på enhver unionsborger, der rejser til eller tager ophold i en anden medlemsstat end den, hvor vedkommende er statsborger, samt familiemedlemmer, således som defineret i artikel 2, nr. 2), uanset nationalitet, der ledsager unionsborgeren eller slutter sig til denne.

2. Uden at det berører de pågældendes personlige ret til fri bevægelighed og ophold og i overensstemmelse med den nationale lovgivning skal værtsmedlemsstaten lette indrejse og ophold for følgende personer:

a) alle andre familiemedlemmer uanset nationalitet, der ikke er omfattet af bestemmelserne i artikel 2, nr. 2), hvis disse i det land, de ankommer fra, forsørges af eller hører til den unionsborgers husstand, der er hovedindehaveren af retten til ophold, eller hvor alvorlige helbredsmæssige grunde gør det absolut nødvendigt, at unionsborgeren personligt plejer familiemedlemmet

b) den partner, med hvem unionsborgeren har en behørigt dokumenteret varig tilknytning.

Værtsmedlemsstaten foretager en grundig undersøgelse af de personlige omstændigheder og begrunder afslag på ansøgning om indrejse eller ophold over for de pågældende.«

6 Artikel 10 i direktiv 2004/38 med overskriften »Udstedelse af opholdskort« bestemmer:

»1. Retten til ophold for familiemedlemmer til unionsborgere, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, fastslås ved udstedelse af dokumentet »opholdskort for en unionsborgers familiemedlem« senest seks måneder efter indgivelse af ansøgning. Der udstedes straks kvittering for indgivelse af ansøgning om opholdskort.

2. Med henblik på udstedelse af opholdskort kræver medlemsstaterne forevisning af følgende dokumenter:

[…]

e) i de tilfælde, der er omhandlet i artikel 3, stk. 2, litra a), et dokument udstedt af den kompetente myndighed i hjemlandet eller det land, de ankommer fra, der attesterer, at de forsørges af unionsborgeren eller er medlemmer af dennes husstand, eller dokumentation for, at der foreligger alvorlige helbredsmæssige grunde, der gør det absolut nødvendigt, at unionsborgeren personligt plejer familiemedlemmet.

[…]«

Nationale bestemmelser

7 Direktiv 2004/38 blev gennemført i Det Forenede Kongerige ved bekendtgørelse fra 2006 om indvandring fra Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (Immigration (European Economic Area) Regulations 2006), som ændret ved bekendtgørelse fra 2009 om indvandring fra Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (Immigration (European Economic Area) (Amendment) Regulations 2009, herefter »Immigration Regulations«).

8 Regulation 7 i Immigration Regulations med overskriften »Familiemedlem« bestemmer:

»1. Med forbehold af stk. 2 betragtes følgende personer som familiemedlemmer til en anden person i disse Regulations:

a) ægtefællen eller den registrerede partner

b) direkte efterkommere samt direkte efterkommere af ægtefællen eller den registrerede partner, som

i) ikke er fyldt 21 år, eller

ii) forsørges af den anden person eller af dennes ægtefælle eller registrerede partner

c) slægtninge i opstigende linje samt slægtninge i opstigende linje til ægtefællen eller den registrerede partner, som forsørges af den anden person eller af dennes ægtefælle eller registrerede partner

d) en person, der betragtes som familiemedlem til denne anden person i henhold til stk. 3.

[…]

3. […] en person, der er medlem af den udvidede familie og er i besiddelse af en EØS-familietilladelse (»EEA family permit«), et registreringsbevis eller et opholdskort, [betragtes] som familiemedlem til den berørte EØS-statsborger, så længe denne person fortsætter med at opfylde betingelserne i Regulation 8, stk. 2, 3, 4 eller 5, i forhold til denne EØS-statsborger, og tilladelsen, beviset eller kortet ikke er udløbet eller blevet inddraget.

[…]«

9 Regulation 8 i Immigration Regulations, der har overskriften »Medlem af den udvidede familie«, har følgende ordlyd:

»1. I disse Regulations forstås ved »medlem af den udvidede familie« en person, der ikke er familiemedlem til en EØS-statsborger i henhold til Regulation 7, stk. 1, litra a), b) eller c), og som opfylder betingelserne i stk. 2, 3, 4 eller 5.

2. En person opfylder betingelsen i dette stykke, hvis denne person er slægtning til en EØS-statsborger eller til dennes ægtefælle eller registrerede parter og

a) bor i en EØS-stat [ ], hvor EØS-statsborgeren også bor, og forsørges af EØS-statsborgeren eller er medlem af dennes husstand

b) opfylder betingelsen i litra a) og ledsager EØS-statsborgeren til Det Forenede Kongerige eller ønsker at slutte sig til denne i dette land, eller

c) opfylder betingelsen i litra a), har sluttet sig til EØS-statsborgeren i Det Forenede Kongerige og fortsat forsørges af denne eller er medlem af dennes husstand.

3. En person opfylder betingelsen i dette stykke, hvis denne person er slægtning til en EØS-statsborger eller til dennes ægtefælle eller registrerede partner, og det af alvorlige helbredsmæssige grunde er absolut nødvendigt, at EØS-statsborgeren eller dennes ægtefælle eller registrerede partner personligt plejer den pågældende.

[…]

6. I disse Regulations forstås ved »berørt EØS-statsborger« i forhold til et medlem af den udvidede familie den EØS-statsborger, som selv eller hvis ægtefælle eller registrerede partner er slægtning til medlemmet af den udvidede familie som omhandlet i stk. 2, 3 eller 4, eller den EØS-statsborger, der er partner til medlemmet af den udvidede familie som omhandlet i stk. 5.«

10 Regulation 17 i Immigration Regulations, der har overskriften »Udstedelse af opholdskort«, bestemmer:

»[…]

4. Secretary of State kan efter ansøgning udstede et opholdskort til et medlem af den udvidede familie, som ikke er omfattet af anvendelsesområdet for Regulation 7, stk. 3, og ikke er EØS-statsborger, hvis

   a) den berørte EØS-statsborger i forhold til medlemmet af den udvidede familie er en berettiget person eller en EØS-statsborger med ret til tidsubegrænset ophold i henhold til Regulation 15, og

   b) Secretary of State alt taget i betragtning finder det passende at udstede opholdskortet.

5. Når Secretary of State modtager en ansøgning i henhold til stk. 4, foretager denne en grundig undersøgelse af ansøgerens personlige omstændigheder, og hvis ansøgningen afvises, begrunder Secretary of State afslaget, medmindre hensynet til statens sikkerhed er til hinder herfor.

[…]«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

11 Mahbur Rahman, der er bangladeshisk statsborger, indgik den 31. maj 2006 ægteskab med en irsk statsborger, der arbejder i Det Forenede Kongerige.

12 Efter indgåelsen af dette ægteskab indgav Mahbur Rahmans bror, Muhammad Sazzadur Rahman, hans halvbror, Fazly Rabby Islam, og hans nevø, Mohibullah Rahman, en ansøgning om EØS-familietilladelse med henblik på at få opholdsret i Det Forenede Kongerige som personer, der forsørges af ægteparret Rahman. Entry Clearance Officer i Bangladesh gav den 27. juli 2006 afslag på deres ansøgninger, idet de sagsøgte i hovedsagen ikke havde kunnet godtgøre, at de blev forsørget af ægteparret Rahman i Bangladesh.

13 De sagsøgte i hovedsagen anlagde herefter sag til anfægtelse af dette afslag ved Immigration Judge of the Asylum and Immigration Tribunal. Denne ret gav dem medhold ved afgørelse af 19. juni 2007. Retten fandt, at de var omfattet af artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38, og at deres indrejse til Det Forenede Kongerige derfor skulle lettes. De sagsøgte i hovedsagen blev følgelig tildelt EØS-familietilladelser, og de kunne slutte sig til ægteparret Rahman i Det Forenede Kongerige.

14 Den 9. januar 2008 ansøgte de sagsøgte i hovedsagen om udstedelse af opholdskort for at bekræfte deres opholdsret i Det Forenede Kongerige. Ved en afgørelse af 24. december 2008 gav Secretary of State afslag på disse ansøgninger, idet myndigheden fandt, at de hverken havde bevist, at de havde boet med den pågældende unionsborger, Roisin Rahman, i den samme EØS-medlemsstat inden hun ankom til Det Forenede Kongerige, eller at de fortsat blev forsørget af hende eller var medlemmer af hendes husstand i Det Forenede Kongerige.

15 Immigration Judge of the Asylum and Immigration Tribunal, for hvilken et søgsmål til anfægtelse af denne afgørelse blev indbragt, fastslog den 6. april 2009, at de sagsøgte i hovedsagen reelt blev »forsørget«, og fandt derfor, at deres sag skulle behandles i medfør af Regulation 17, stk. 4 og 5, i Immigration Regulations.

16 Secretary of State krævede en fornyet behandling af denne afgørelse for Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber). Der blev truffet afgørelse om en fornyet behandling den 30. april 2009, og sagen blev indbragt for nævnte ret som appelret.

17 Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) har under disse omstændigheder besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Kræver artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38 […], at en medlemsstat med sine lovbestemmelser letter indrejse og ophold i en medlemsstat for kategorien »andre familiemedlemmer«, som ikke er EU-borgere, og som opfylder kravene i [dette direktivs] artikel 10, stk. 2?

2) Kan et »andet familiemedlem« som omhandlet i spørgsmål 1 påberåbe sig direkte anvendelighed af artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38 […], såfremt han ikke kan opfylde eventuelle krav i nationale lovbestemmelser?

3) Er kategorien »andre familiemedlemmer« som omhandlet i artikel 3, stk. 2, og artikel 10, stk. 2, i direktiv 2004/38 […] begrænset til familiemedlemmer, der har opholdt sig i det samme land som unionsborgeren og dennes ægtefælle, før unionsborgeren ankom til værtsstaten?

4) Skal forsørgelse som omhandlet i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38 […], som det »andet familiemedlem« har påberåbt sig for at kunne rejse ind i værtsstaten, være forsørgelse, som eksisterede umiddelbart før unionsborgeren flyttede til værtsstaten?

5) Kan en medlemsstat indføre særlige krav med hensyn til arten eller varigheden af den i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38 […] omhandlede forsørgelse af et »andet familiemedlem« for at undgå, at denne forsørgelse er opdigtet eller unødvendig, for at det familiemedlem, som ikke er unionsborger, skal kunne få adgang til eller fortsætte med at have ophold i landet?

6) Skal den forsørgelse, som det »andet familiemedlem« har påberåbt sig for at få adgang til medlemsstaten, fortsætte i en periode eller på ubestemt tid i værtsstaten, for at et opholdskort kan blive udstedt eller fornyet i henhold til artikel 10 i direktiv 2004/38 […], og hvordan skal en sådan forsørgelse i givet fald påvises?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Om det første og det andet spørgsmål

18 Hvad angår det første og det andet spørgsmål, som behandles sammen, bemærkes indledningsvis, at direktiv 2004/38 ikke forpligter medlemsstaterne til at efterkomme enhver ansøgning om indrejse eller ophold, der indgives af personer, som godtgør, at de er familiemedlemmer, som »forsørges« af en unionsborger som omhandlet i dette direktivs artikel 3, stk. 2, første afsnit, litra a).

19 Som de regeringer, der har afgivet indlæg for Domstolen, og Europa-Kommissionen nemlig har gjort gældende, følger det såvel af ordlyden af artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38 som af denne bestemmelses generelle opbygning, at unionslovgiver har foretaget en sondring mellem familiemedlemmer til en unionsborger, som er defineret i artikel 2, nr. 2), i direktiv 2004/38, der

under de i dette direktiv fastsatte betingelser råder over en ret til indrejse og ophold i nævnte unionsborgers værtsmedlemsstat, og andre familiemedlemmer som omhandlet i samme direktivs artikel 3, stk. 2, første afsnit, litra a), hvis indrejse og ophold alene skal lettes af dennes medlemsstat.

20 Denne fortolkning underbygges af sjette betragtning til direktiv 2004/38, hvorefter »[f]or at opretholde familien som en enhed i bredere betydning […] bør situationen for de personer, der ikke er omfattet af dette direktivs definition af familiemedlemmer, og som derfor ikke automatisk har ret til indrejse og ophold i værtslandet, behandles af værtsmedlemsstaten på grundlag af [dens] nationale lovgivning med henblik på at afgøre, om de kan få tilladelse til indrejse og ophold under hensyntagen til deres tilknytning til unionsborgeren eller andre omstændigheder som f.eks. det, at de er økonomisk eller fysisk afhængige af unionsborgeren«.

21 Selv om artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38 således ikke forpligter medlemsstaterne til at anerkende en ret til indrejse og ophold for personer, der i bred forstand er familiemedlemmer, der forsørges af en unionsborger, forholder det sig – som det fremgår af brugen af formen præsens indikativ, »skal lette«, i nævnte artikel 3, stk. 2 – ikke desto mindre således, at denne bestemmelse forpligter medlemsstaterne til at give ansøgninger indgivet af personer, der står i et særligt afhængighedsforhold til en unionsborger, en vis fortrinsret i forhold til ansøgninger om indrejse og ophold fra andre tredjelandsstatsborgere.

22 For at opfylde denne forpligtelse skal medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 3, stk. 2, andet afsnit, i direktiv 2004/38 gøre det muligt for de personer, der er omhandlet i samme artikels stk. 2, første afsnit, at opnå en afgørelse om deres ansøgning, som er baseret på en grundig undersøgelse af deres personlige omstændigheder, og som, såfremt der meddeles afslag, er begrundet.

23 I forbindelse med nævnte undersøgelse af ansøgerens personlige omstændigheder påhviler det, som det fremgår af sjette betragtning til direktiv 2004/38, den kompetente myndighed at tage hensyn til forskellige faktorer, som kan være relevante i det konkrete tilfælde, såsom den økonomiske eller fysisk afhængighed eller slægtskabet mellem familiemedlemmet og den unionsborger, som familiemedlemmet ønsker at ledsage eller slutte sig til.

24 Henset såvel til den omstændighed, at direktiv 2004/38 ikke indeholder mere præcise regler som til brugen af udtrykket »i overensstemmelse med den nationale lovgivning« i direktivets artikel 3, stk. 2, må det konstateres, at hver medlemsstat har et vidt skøn med hensyn til valget af de faktorer, som der skal tages hensyn til. Værtsmedlemsstaten skal ikke desto mindre sørge for, at dens lovgivning indeholder kriterier, som er i overensstemmelse med den almindelige betydning af udtrykket »skal lette« og med de udtryk vedrørende afhængighedsforholdet, der er anvendt i nævnte artikel 3, stk. 2, og som ikke fratager denne bestemmelse dens effektive virkning.

25 Endelig bemærkes, at selv om udtrykkene i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38, som de regeringer, som har afgivet indlæg, med rette har anført, ikke er tilstrækkeligt præcise til, at en person, der ansøger om indrejse eller ophold, direkte kan gøre denne bestemmelse gældende for at påberåbe sig de bedømmelseskriterier, som skal anvendes på dennes ansøgning, forholder det sig ikke desto mindre således, at en sådan ansøger har ret til ved en domstol at få efterprøvet, om den nationale lovgivning og anvendelsen heraf har holdt sig inden for de i direktivet afstukne grænser for skønnet (jf. analogt dom af 24.10.1996, sag C-72/95, Kraaijeveld m.fl., Sml. I, s. 5403, præmis 56, af 7.9.2004, sag C-127/02, Waddenvereniging og Vogelbeschermingsvereniging, Sml. I, s. 7405, præmis 66, og af 26.5.2011, forenede sager C-165/09 - C-167/09, Stichting Natuur en Milieu m.fl., Sml. I, s. 4599, præmis 100-103).

26 Henset til det ovenfor anførte skal det første og det andet forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38 skal fortolkes således, at:

— medlemsstaterne ikke er forpligtet til at efterkomme enhver ansøgning om indrejse eller ophold, der indgives af familiemedlemmer til en unionsborger, som ikke er omfattet af definitionen i nævnte direktivs artikel 2, nr. 2), selv om de i overensstemmelse med direktivets artikel 10, stk. 2, godtgør, at de forsørges af nævnte unionsborger

— medlemsstaterne imidlertid skal sørge for, at deres lovgivning indeholder kriterier, som gør det muligt for de nævnte personer at opnå en afgørelse om deres ansøgning om indrejse og ophold, som er baseret på en grundig undersøgelse af deres personlige omstændigheder, og som, såfremt der meddeles afslag, er begrundet

– medlemsstaterne har et vidt skøn med hensyn til valget af de nævnte kriterier, men disse skal imidlertid være i overensstemmelse med den almindelige betydning af udtrykket »skal lette« og med de udtryk vedrørende afhængighedsforholdet, der er anvendt i nævnte artikel 3, stk. 2, og må ikke fratage denne bestemmelse dens effektive virkning, og

– enhver ansøger har ret til ved en domstol at få efterprøvet, om den nationale lovgivning og anvendelsen heraf opfylder disse betingelser.

Om det tredje og det fjerde spørgsmål

27 Med det tredje og det fjerde spørgsmål, som ligeledes behandles sammen, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en person for at være omfattet af kategorien af familiemedlemmer, som »forsørges« af en unionsborger som omhandlet i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38, skal have opholdt sig i samme stat som denne unionsborger og være blevet forsørget af sidstnævnte umiddelbart før eller på det tidspunkt, hvor unionsborgeren flyttede til værtsmedlemsstaten.

28 Som bl.a. Centre for Advice on Individual Rights in Europe (AIRE Centre), den nederlandske regering og Kommissionen har gjort gældende, kan det ikke på grundlag af ordlyden af direktiv 2004/38 konkluderes, at familiemedlemmer til en unionsborger, der ikke er omfattet af definitionen i dette direktivs artikel 2, nr. 2), og som behørigt har godtgjort, at de står i et afhængighedsforhold til denne unionsborger, kan udelukkes fra anvendelsesområdet for dette direktivs artikel 3, stk. 2, alene med den begrundelse, at de ikke har opholdt sig i samme stat som nævnte unionsborger.

29 I henhold til nævnte artikel 3, stk. 2, skal medlemsstaterne i overensstemmelse med den nationale lovgivning lette indrejse og ophold for »alle andre familiemedlemmer […], hvis disse i det land, de ankommer fra, forsørges af eller hører til den unionsborgers husstand, der er hovedindehaveren af retten til ophold, […]«.

30 Ligeledes tillader artikel 10, stk. 2, litra e), i direktiv 2004/38 om udstedelse af opholdskort medlemsstaterne at anmode de familiemedlemmer, som er omhandlet i samme direktivs artikel 3, stk. 2, om at fremlægge et »dokument udstedt af den kompetente myndighed i hjemlandet eller det land, de ankommer fra, der attesterer, at de forsørges af unionsborgeren«.

31 Som generaladvokaten har anført i punkt 91, 92 og 98 i forslaget til afgørelse, er der intet, der tyder på, at udtrykket »det land, de ankommer fra«, som anvendes i disse bestemmelser, skal forstås som en henvisning til det land, hvor unionsborgeren opholdt sig inden vedkommende flyttede til værtsmedlemsstaten. Hvis man sammenholder de nævnte bestemmelser, fremgår det tværtimod, at »det land, de ankommer fra« for en tredjelandsstatsborger, som oplyser, at han »forsørges« af en unionsborger, er den stat, hvor han opholdt sig på det tidspunkt, hvor han ansøgte om tilladelse til at ledsage eller slutte sig til unionsborgeren.

32 Hvad angår det tidspunkt, hvor der for ansøgeren skal bestå et afhængighedsforhold, for at han kan anses for at »forsørges« som omhandlet i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38, bemærkes, at således som det fremgår af sjette betragtning til direktivet, er målet med denne bestemmelse at »opretholde familien som en enhed i bredere betydning« ved at lette indrejse og ophold for personer, som ikke er omfattet af den definition af familiemedlem til en unionsborger, som er indeholdt i artikel 2, nr. 2), i

direktiv 2004/38, men som ikke desto mindre har en tæt og stabil familiemæssig tilknytning til en unionsborger på grund af bestemte faktiske omstændigheder såsom en økonomisk afhængighed, et tilhørsforhold til husstanden eller alvorlige helbredsmæssige grunde.

33 Det må imidlertid konstateres, at en sådan tilknytning kan forekomme, uden at familiemedlemmet til unionsborgeren har opholdt sig i samme stat som denne unionsborger, eller er blevet forsørget af sidstnævnte umiddelbart før eller på det tidspunkt, hvor unionsborgeren flyttede til værtsmedlemsstaten. Afhængighedsforholdet skal imidlertid foreligge i det land, det pågældende familiemedlem ankommer fra, på det tidspunkt, hvor familiemedlemmet ansøger om tilladelse til at slutte sig til den unionsborger, som vedkommende forsørges af.

34 Det tilkommer i hovedsagen den forelæggende ret på grundlag af de fortolkningselementer, som er angivet ovenfor, at efterprøve, om de sagsøgte i hovedsagen blev forsørget af unionsborgeren, i dette tilfælde Mahbur Rahman, i det land, de ankom fra, Bangladesh, på det tidspunkt, hvor de ansøgte om tilladelse til at slutte sig til hende i Det Forenede Kongerige. Det er kun, hvis de i overensstemmelse med artikel 10, stk. 2, i direktiv 2004/38 kan føre bevis for en sådan afhængighed i det land, de ankom fra, at værtsmedlemsstaten skal lette deres indrejse og ophold i henhold til nævnte direktivs artikel 3, stk. 2, som fortolket i denne doms præmis 22-25.

35 Henset til det foregående skal det tredje og det fjerde spørgsmål besvares med, at for at en person er omfattet af kategorien af familiemedlemmer, som »forsørges« af en unionsborger som omhandlet i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38, skal der bestå et afhængighedsforhold for ansøgeren i det land, den pågældende ankommer fra, og det i det mindste fra det tidspunkt, hvor den pågældende ansøger om tilladelse til at slutte sig til den unionsborger, som vedkommende forsørges af.

Det femte spørgsmål

36 Med sit femte spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en medlemsstat kan fastsætte særlige krav med hensyn til arten eller varigheden af den i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38 omhandlede afhængighed for at sikre sig, at denne afhængighed er reel og af en vis varighed og ikke alene er fremkaldt med det formål at opnå en tilladelse til indrejse og ophold på denne stats område.

37 Det bemærkes herved, at som anført i forbindelse med besvarelsen af det første og det andet spørgsmål har medlemsstaterne et vidt skøn med hensyn til valget af de faktorer, som der kan tages hensyn til ved behandlingen af ansøgninger om indrejse og ophold indgivet af de familiemedlemmer til en unionsborger, som er omhandlet i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38.

38 Som generaladvokaten har anført i punkt 105 i forslaget til afgørelse, kan medlemsstaterne ved udøvelsen af dette skøn i deres nationale lovgivninger fastsætte særlige betingelser vedrørende arten og varigheden af afhængighedsforholdet navnlig for at sikre sig, at der består et reelt afhængighedsforhold af en vis varighed, som ikke alene er fremkaldt med det formål at opnå en tilladelse til indrejse og ophold i værtsmedlemsstaten.

39 Som fastslået i denne doms præmis 24 skal disse krav imidlertid være i overensstemmelse med den almindelige betydning af udtrykkene vedrørende afhængigheden som omhandlet i artikel 3, stk. 2, første afsnit, litra a), i direktiv 2004/38, og de må ikke fratage denne bestemmelse dens effektive virkning.

40 Det femte spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38 skal fortolkes således, at medlemsstaterne under udøvelse af det skøn, som de er i besiddelse af, kan fastsætte særlige betingelser med hensyn til arten eller varigheden af afhængigheden, forudsat at disse

betingelser er i overensstemmelse med den almindelige betydning af udtrykkene vedrørende afhængigheden som omhandlet i artikel 3, stk. 2, første afsnit, litra a), i direktiv 2004/38, og at de ikke fratager denne bestemmelse dens effektive virkning.

Det sjette spørgsmål

41 Med sit sjette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om udstedelsen af et opholdskort som omhandlet i artikel 10 i direktiv 2004/38 kan undergives et krav om, at afhængighedsforholdet for ansøgeren som omhandlet i dette direktivs artikel 3, stk. 2, første afsnit, litra a), er fortsat i værtsmedlemsstaten.

42 Det bemærkes herved, at hvad angår udstedelse af opholdskortet som omhandlet i direktiv 2004/38 har unionslovgiver i det væsentlige begrænset sig til i dette direktivs artikel 10 at opregne de dokumenter, der skal fremlægges, for at opnå et sådant kort, hvilket skal udstedes senest seks måneder efter indgivelsen af ansøgningen.

43 For så vidt angår de ansøgere, der er omhandlet i artikel 3, stk. 2, første afsnit, litra a), i direktiv 2004/38, bestemmer nævnte artikel 10, at disse ansøgere navnlig skal fremlægge »et dokument udstedt af den kompetente myndighed i hjemlandet eller det land, de ankommer fra, der attesterer, at de [er i et afhængighedsforhold med] unionsborgeren«.

44 Det må konstateres, at lovgiver hverken med denne bestemmelse eller med andre bestemmelser i direktiv 2004/38 har behandlet spørgsmålet, om familiemedlemmer til en unionsborger, der ikke er omfattet af definitionen i nævnte direktivs artikel 2, nr. 2), som ansøger om udstedelse af et opholdskort ved at fremlægge et dokument udstedt i det land, de ankommer fra, der attesterer, at de er i et afhængighedsforhold med unionsborgeren, kan nægtes et opholdskort med den begrundelse, at de efter deres indrejse i værtsmedlemsstaten ophører med at være afhængige af nævnte borger.

45 Det sjette spørgsmål må således besvares med, at spørgsmålet om, hvorvidt udstedelsen af et opholdskort som omhandlet i artikel 10 i direktiv 2004/38 kan underlægges et krav om, at afhængighedsforholdet for ansøgeren som omhandlet i dette direktivs artikel 3, stk. 2, første afsnit, litra a), er fortsat i værtsmedlemsstaten, ikke er omfattet af nævnte direktivs anvendelsesområde.

Sagens omkostninger

46 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

1) **Artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EØF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF skal fortolkes således, at:**

   — **medlemsstaterne ikke er forpligtet til at efterkomme enhver ansøgning om indrejse eller ophold, der indgives af familiemedlemmer til en unionsborger, som ikke er omfattet af definitionen i nævnte direktivs artikel 2, nr. 2), selv om de i overensstemmelse med direktivets artikel 10, stk. 2, godtgør, at de forsørges af nævnte unionsborger**

— **medlemsstaterne imidlertid skal sørge for, at deres lovgivning indeholder kriterier, som gør det muligt for de nævnte personer at opnå en afgørelse om deres ansøgning om indrejse og ophold, som er baseret på en grundig undersøgelse af deres personlige omstændigheder, og som, såfremt der meddeles afslag, er begrundet**

— **medlemsstaterne har et vidt skøn med hensyn til valget af de nævnte kriterier, men disse skal imidlertid være i overensstemmelse med den almindelige betydning af udtrykket »skal lette« og med de udtryk vedrørende afhængighedsforholdet, der er anvendt i nævnte artikel 3, stk. 2, og må ikke fratage denne bestemmelse dens effektive virkning, og**

— **enhver ansøger har ret til ved en domstol at få efterprøvet, om den nationale lovgivning og anvendelsen heraf opfylder disse betingelser.**

2) **For at en person er omfattet af kategorien af familiemedlemmer, som »forsørges« af en unionsborger som omhandlet i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38, skal der bestå et afhængighedsforhold for ansøgeren i det land, den pågældende ankommer fra, og det i det mindste fra det tidspunkt, hvor den pågældende ansøger om tilladelse til at slutte sig til den unionsborger, som vedkommende forsørges af.**

3) **Artikel 3, stk. 2, i direktiv 2004/38 skal fortolkes således, at medlemsstaterne under udøvelse af det skøn, som de er i besiddelse af, kan fastsætte særlige betingelser med hensyn til arten eller varigheden af afhængigheden, forudsat at disse betingelser er i overensstemmelse med den almindelige betydning af udtrykkene vedrørende afhængigheden som omhandlet i artikel 3, stk. 2, første afsnit, litra a), i direktiv 2004/38, og at de ikke fratager denne bestemmelse dens effektive virkning.**

4) **Spørgsmålet om, hvorvidt udstedelsen af et opholdskort som omhandlet i artikel 10 i direktiv 2004/38 kan underlægges et krav om, at afhængighedsforholdet for ansøgeren som omhandlet i dette direktivs artikel 3, stk. 2, første afsnit, litra a), er fortsat i værtsmedlemsstaten, er ikke omfattet af nævnte direktivs anvendelsesområde.**

Underskrifter